

Bystævnepladsen i Bybjerg på Orø

Bystævnepladsen i Bybjerg lå centralt placeret midt i Bybjerg by, tæt ved smedjen og gadekæret. Bystævnepladsen var placeret i en cirkel, med store sten som man kunne sidde på, med en sten for hver gård i landsbyen. Husmænd, håndværkere og kvinder havde ikke ret til at deltage i beslutningsprocessen.

Landsbyens gårdmænd (som var fæstebønder) mødtes ved bystævnet, når Oldermænden gik gennem landsbyen og blæste i byhornet (hornet fra en okse). Det gjorde han, når der skulle sættes noget i gang. Det var som regel søndag eftermiddag.

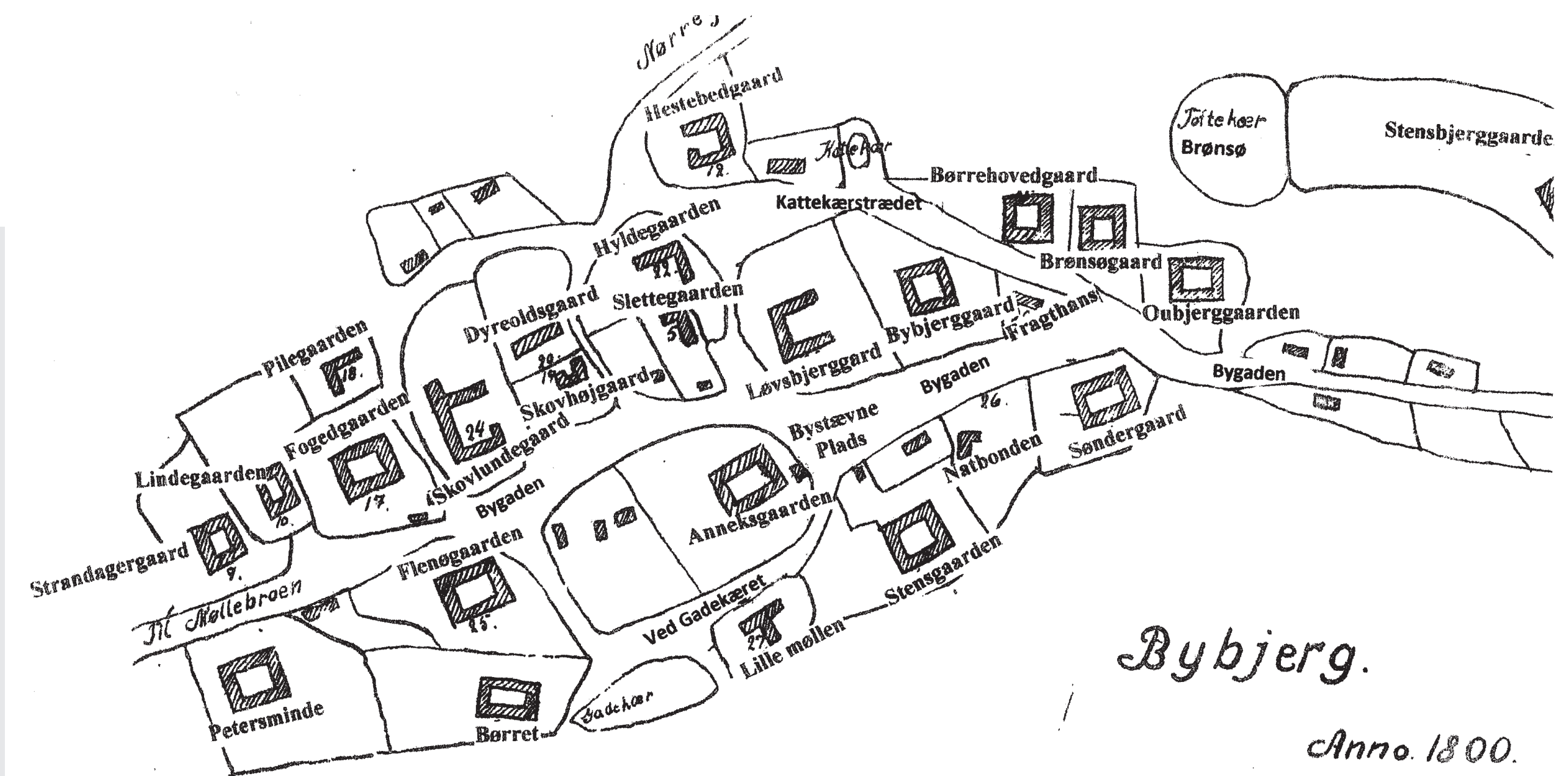


Oldermænden styrede forhandlingerne og besluttede hvad der skulle afgøres. Det kunne være om foråret, når jorden skulle tilberedes ved udkørsel af staldmøg, pløjning, harvning og såning. Det var nødvendigt at alle gjorde arbejdet samtidig, da markerne var opdelt i mange vange (små stykker jord).

Andre ting som blev afgjort ved bystævnet, var hvornår der skulle startes på høhøsten eller kornhøsten. Om efteråret når der skulle pløjes, sås rug. Eller "ævred" skulle opgives, d.v.s. kreaturerne i stedet for at stå tøjret kunne gå frit omkring på alle landsbyens marker, for at afgræsse mellem stubbene. Oldermænden kunne idømme bøder, det kunne være hvis man ikke mødte op, eller udviste dårlig opførsel. Bøden var som regel en pot brændevin (ca. 1 liter), som så blev drukket af alle deltagerne på næste møde.

På bystævnet blev det også aftalt hvem der dette år skulle have bytyren eller ornen stående. Landsbyens by-hyrde skulle antages. Tvistigheder og andre sager vedrørende fællesskabet blev også afgjort på bystævnepladsen. Alle afgørelser blev afgjort ved flertalsbeslutninger. Det var svært at komme med nye ideer, da de fleste holdt på det gamle, som de kendte til.

Bystævnepladsen har igennem mange hundrede år haft en stor betydning for afgørelser om livet i landsbyen. Denne funktion sluttede i begyndelsen af 1800-tallet, da mange af landsbyens gårde blev flyttet ud på markerne. I det gamle landsbyfællesskab var man aldrig ensom. Når bonden om aftenen stod i sin port, stod de andre også udenfor deres gårde og snakken gik livligt.



Lidt historie om Orø

Øen har lige fra de første kongers tid været ejet af kongen. Kongerne brugte øen som jagtsted og brugte det mindre borganlæg på toppen af Margrethebakken (Stensbjerg) som bolig når de var på øen.

Øens bønder var fæstebønder under kronen og blev styret fra Abrahamstrup Len (nu Jægerspris slot). I begyndelsen af 1600-tallet solgte Christian IV det meste af øen til Roskilde domkirke, som ejede øen frem til begyndelsen/midten af 1800-tallet, hvor gårdene blev flyttet ud fra landsbyen og solgt til selveje.